

12. Европейский кодекс нотариальной этики (Code European de Deontologie Notariate) / перевод с нем.: принят Конфедерацией нотариусов Европейского союза 3-4 февраля 1995 года г. Наполь // Немецкий нотариальный журнал. — 2003. — 721 с.

13. Постановва Верховної Ради України «Про повернення на доо-працювання проекту Нотаріального процесуального кодексу України» від 19.04.2011 р. № 3250-IV / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.rada.gov.ua.

14. Нотаріальна палата України [Електронний ресурс]: Матеріали круглого столу «Основні тенденції в реформуванні нотаріату України та Європейський досвід» м. Київ, 14.06.2017 року. — Режим доступу: http://npu.in.ua/press-service/press_reliz_140617_Official#.

Д.В. Колесник,
помічник судді Одеського окружного адміністративного суду,
аспірант 3 року навчання кафедри конституційного права
та правосуддя, Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова

Науковий керівник: к.ю.н., доц., адвокат К.Ю. Кармазіна

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ ДОБРОЧЕСНОСТІ У КОНТЕКСТІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Основною передумовою ефективного захисту прав людини і користування нею цими правами є існування незалежної, неупередженої, компетентної та дієвої судової влади. Конституцією України гарантується незалежність та недоторканність суддів [1, ст. 126]. Наразі у розрізі реформування судової системи України актуальність гарантування незалежності судової влади важко переоцінити, адже ця гарантія спрямована, передусім, на забезпечення безперешкодного виконання суддями своїх професійних обов'язків — здійснення об'єктивного і справедливого правосуддя, метою якого є захист прав і свобод людини і громадянина.

Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Громадська рада доброчесності (далі — ГРД) утворюється з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання та складається з двадцяти членів.

Членами ГРД можуть бути представники правозахисних громадських об'єднань, науковці-правники, адвокати, журналісти, які є визнаними фахівцями у сфері своєї професійної діяльності, мають високу професійну репутацію та відповідають критерію політичної нейтральності та доброчесності.

ГРД збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); надає, за наявності відповідних підстав, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності, який додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє; делегує уповноваженого представника для участі у засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо кваліфікаційного оцінювання судді (кандидата на посаду судді); має право створити інформаційний портал для збору інформації щодо професійної етики та доброчесності суддів, кандидатів на посаду судді. В разі, якщо ГРД у своєму висновку встановила, що суддя (кандидат на посаду судді) не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, то Вища кваліфікаційна комісія суддів України може ухвалити рішення про підтвердження здатності такого судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді лише у разі, якщо таке рішення підтримане не менше ніж одинадцятьма її членами [2, ст. 87].

На нашу думку, зважаючи на важливість процедури оцінювання суддів, а також на ті обставини, що ГРД бере участь у формуванні суддівського корпусу, впливає на суддівську кар'єру та наділена відповідними повноваженнями, що фактично мають владний характер, критерії призначення членів ГРД видаються надто загальними. Законом не встановлено жодних вимог до кваліфікації членів ГРД, стажу їх професійної діяльності, наявності відповідних навичок і вмінь для кваліфікованої оцінки професійної етики та доброчесності суддів. При цьому поняття «визнаний фахівець у сфері своєї професійної діяльності» є оціночним та таким, що допускає різне його трактування, а механізми аналізу відповідності членів ГРД критерію політичної нейтральності наразі чинним законодавством не передбачені, що може призводити до формалізованого підходу при призначенні членів ГРД.

Необхідно зазначити, що незалежність судової влади може ставитись під загрозу через різні проблеми, які позначаються на функціонуванні судочинства, такі як недостатність фінансових ресурсів, проблеми, пов'язані із первинним та подальшим тренуванням суддів, незадовільні елементи в організації діяльності судочинства, а також можлива цивільна та кримінальна відповідальність суддів [3, с. 168].

Відповідно, основоположним правилом стосовно індивідуального оцінювання суддів має бути те, що під час нього повністю зберігається повага до незалежності судочинства. Коли індивідуальне оцінювання може призвести до відставки судді, існує ризик, що суддя, якого оцінюють, буде вирішувати справи не у відповідності до неупередженого тлумачення фактів та закону, а таким чином, що можливо задовольнятиме оцінювачів. Тому будь-яке оцінювання суддів представниками законодавчої чи виконавчої влади держави, а тим більш — членами громадянського суспільства, є особливо проблематичним з огляду на ті обставини, що думка суспільства стосовно судді в ході його/її оцінювання не завжди може бути результатом повного чи всебічного розуміння судового процесу або, можливо, навіть ґрунтуватися на нерозумінні діяльності судді в цілому.

Підсумовуючи вищезазначене, необхідно акцентувати увагу на тому, що незалежність судової влади є передумовою гарантування верховенства права та основоположною гарантією справедливого судочинства. Тож створення державою громадських органів, від яких значною мірою залежить доступ до професії судді, є порушенням світових стандартів суддівської незалежності

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.96 р. (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
3. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства: збірка документів. — Київ, 2015. — 708 с.

А.В. Левенець,
*к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та правосуддя,
 Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Важливе місце в системі правової охорони Конституції України як основного закону держави займає Конституційний Суд України. Він